

Bibliography

1. *Evhrafova N. A., Shepylova N. A.* Dyahnostyka razvytyia tsennosti «krasota» u detei starsheho doskolnoho vozrasta [Elektronnyi resurs] / N. A. Evhrafova, N. A. Shepylova // *Sovremennye problemy doskolnoho obrazovaniya*. – Rezhym dostupa: <http://www.scienceforum.ru/2014/360/211>. – Zahl. s ekrana.
2. *Zvezdkyna E. F. y dr.* Teoriya fylosofyy [Elektronnyi resurs] / E. F. Zvezdkyna y dr. – M. : SLOVO ; Eksmo, 2004. – 448 s. – Rezhym dostupa: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Teoria/7.htm>. – Zahl. s ekrana.
3. *Obukhov A.* Ystorychesky obuslovlennyye modyfykatsyy obraza myra [Tekst] / A. Obukhova // *Razvytye lychnosti*, 2003. – №4. – S. 51–68.
4. *Oleksiuk V. R.* Osoblyvosti usvidomlennia molodshymy shkoliaramy vlasnoho zhyttievoho shliakhu [Tekst] : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. psykhol. nauk: 19.00.07 / Viktoriia Romanivna Oleksiuk. – Ivano-Frankivsk : [b. v.], 2009. – 20 s.
5. *Psykholohyia razvytyia* [Tekst] : Slovar / red.-sost. L. A. Karpenko ; pod obshch. red. A. V. Petrovskoho // *Psykholohycheskyi leksykon. Entsyklopedycheskyi slovar v shesty tomakh*. – M. : PER SE, 2005. – 176 s.
6. *Torshylova E. M.* Mauhly y «Dzhokonda» [Tekst] / E. M. Torshylova // *Tsvetnoi myr*. – 2008. – № 4. – S. 35–36.
7. *Torshylova E. M.* Testyrovanye estetycheskoho y obshcheho razvytyia rebenka: kontseptsyia y metodyky [Tekst] / E. M. Torshylova // *Tsvetnoi myr*. – 2008. – № 1. – S. 24–30.
8. *Yaskevych Ya. S.* Osnovy fylosofyy [Tekst] : ucheb. posobyе / Ya. S. Yaskevych, V. S. Viazovkyn, Kh. S. Hafarov. – 3-e yzd. – Mynsk: Vysshaia shkola, 2009. – 268 s.

УДК 371.26

*Ірина Полющенко,
м. Київ*

ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ДО ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Исследована проблема развития компьютерной грамотности научно-педагогических работников. Определена важность информатизационного обеспечения системы образования. Доказано, что информационная культура научно-педагогического работника должна быть не только показателем общей, но и профессиональной культуры.

Ключевые слова: *компьютерная грамотность, компьютеризация обучения, информатизационное обеспечения системы образования, информационная культура.*

The problem of development computer literacy researchers and teachers. Determine the importance of informatization of education system. It is proved that the information culture of scientific and teaching staff should not only be an indicator of the total, but also professional culture.

Key words: *computer literacy, computerization of education, informatization of education system, information culture.*

Інформатизаційне забезпечення системи освіти – це один із напрямів загального процесу розвитку суспільства, що передбачає підвищення ефективності навчання, вдосконалення методів використання інформаційних технологій в особистісній професійній діяльності [3; 4; 6; 10]. Держава, згідно з «Національною доктриною розвитку освіти України в XXI столітті», підтримує процес інформатизації освіти [5].

Перехід до таких методів навчання, за яких відбувається збільшення обсягу знань, вирішуваних не за рахунок збільшення трудовитрат і часу навчання, а за рахунок кардинального покращення якості освітніх послуг, можливий за умови застосування новітніх технологій у підготовці професіонала в умовах викладання у ВНЗ.

Комп'ютерна грамотність вимагає істотних змін у процесі навчання у зв'язку з розвитком комп'ютерної техніки та інформаційних технологій. Тому знання та вміння, необхідні для використання комп'ютерів у майбутньому, будуть відрізнятися від тих, якими сьогодні повинні володіти фахівці, використовуючи ПК для розв'язання професійних завдань. Серед них пріоритетною є визначення системи знань та вмінь, що повинні бути притаманні вчителю для використання нових інформаційних технологій у педагогічному процесі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій [2; 4; 6; 7; 9; 10] надає підстави повернутися до питання про розв'язання проблеми, пов'язаної з формуванням рівня комп'ютерної грамотності, що є одним із показників рівня сформованості професійної компетенції педагога.

Аналіз публікацій з питань формування професійної компетенції показав, що сьогодні існує проблема визначення рівня професійної компетенції науково-педагогічних працівників вищої школи. Метою статті є визначення наявності першого рівня комп'ютерної грамотності, що є обов'язковим рівнем професійної компетенції науково-педагогічних працівників вищої школи.

Розглянемо, у чому полягає комп'ютерна грамотність для вчителя-практика. Комп'ютерна грамотність не визначає своєю метою підготовку спеціалістів – професіоналів у галузі комп'ютерної техніки та інформатики. Розглянемо схему забезпечення навчального процесу науково-педагогічними працівниками у ВНЗ. Визначимо, що буде об'єктом дослідження, вхідними та вихідними даними у цій схемі (рис. 1).

Під час підготовки до педагогічного процесу науково-педагогічний працівник використовує нормативно-інформаційне забезпечення навчального процесу (навчально-нормативна документація, навчальна література, дидактичний матеріал). На рисунку 1 це відображено у вигляді вхідних даних педагогічного процесу. Вихідними даними цього процесу є коефіцієнт із заданими рівнями компетентності (згідно з освітньо-кваліфікаційними ха-

Рис. 1. Схема педагогічного процесу

рактиками та освітньо-професійними програмами). У процесі навчання науково-педагогічний працівник використовує різні засоби навчання: від простих (дошка, крейда, макет) до новітніх (інформаційні системи та інформаційні технології).

Підготовка студента до навчання за новими інформаційними технологіями починається в коледжі з вивчення навчального предмету «Інформатика» у циклі загальноосвітніх навчальних предметів, що у циклі природничо-наукових дисциплін продовжується дисципліною «Інформатика і комп'ютерна техніка». Науково-педагогічний працівник повинен працювати за новими інформаційними технологіями, не маючи жодної попередньої підготовки.

Комп'ютеризація навчання – це використання комп'ютера у навчальному процесі, як засобу навчання. Місце ПК у навчальному процесі визначається тим, в яких навчальних дисциплінах і на яких етапах навчання він використовується, виконує функції. Не так давно вважали [2], що використання комп'ютера обмежується здебільшого галузями математики, фізики, програмування. Очевидно, що значними є можливості комп'ютера у професійному навчанні, особливо у випадках, де використання реального устаткування майже неможливе і висока ціна людської помилки у прийнятті кінцевого рішення [6; 10]. Моделювання виробничих процесів і ситуацій дозволяє наблизити навчання до реальних умов, дотримуючись основних дидактичних принципів навчання.

Дослідивши вищенаведену схему, можна зробити висновок, що виникає проблема підготовки науково-педагогічного працівника до використання нових інформаційних технологій у педагогічному процесі.

Інформаційна культура науково-педагогічного працівника повинна бути не лише показником загальної, а й професійної культури. Інформаційна культура сучасного науково-

педагогічного працівника складається з комп'ютерної та «технологічної» грамотності [8]. Оволодіння комп'ютерною грамотністю є необхідною умовою ефективності педагогічної діяльності.

Спробуємо дати відповідь на питання: який рівень комп'ютерної грамотності повинен бути у вчителя-практика?

Наведемо декілька варіантів класифікації рівнів комп'ютерної грамотності, що запропоновано дослідником Д. Норманом і групою науковців під керівництвом академіка А. Стогнія.

Згідно з Д. Норманом [6], комп'ютерну грамотність можна класифікувати за чотирма рівнями:

перший – ознайомлення з основними поняттями щодо електронних обчислювальних машин;

другий – вміння використовувати електронні обчислювальні машини;

третій – вміння програмувати;

четвертий – розроблення загальних принципів та методів програмування.

Так, А. Стогній вважає, що автори дотримуються концепції трирівневого формування комп'ютерної грамотності у науково-педагогічних працівників. *Перший рівень* підготовки обов'язковий для всіх науково-педагогічних працівників [6]. Він є основою комп'ютерної грамотності. Цей рівень залежить від того, яке місце займає комп'ютер в їхній професійній діяльності. Його основу складають знання та вміння, необхідні для практичної реалізації педагогічно виправданої технології комп'ютерного навчання. *Другий та третій рівні* – для тих, хто буде брати участь у створенні навчального забезпечення комп'ютерних систем навчання.

Можна зробити висновок, що друга класифікація, за А. Стогнієм, більше спрямована на формування комп'ютерної грамотності науково-педагогічних працівників.

Комп'ютер є інструментом навчання. Його використання передбачає формування комп'ютерної грамотності у науково-педагогічного працівника. Основою є знання та вміння, необхідні для використання комп'ютера під час розв'язання завдань, що виникають у процесі професійної діяльності, тобто у процесі навчання.

Комп'ютерна грамотність повинна бути складовою професійної майстерності, оскільки зумовлена загальною тенденцією інформатизації суспільства. Згідно з класифікацією Д. Нормана, серед наведених рівнів лише два можна розглядати як прийнятні для комп'ютерної грамотності науково-педагогічним працівникам. Не всі дослідники розглядають вміння програмувати як обов'язковий елемент цього виду їхньої грамотності. Дійсно необхідним є вміння за достатньо гнучкою формою представити структуру завдання, вказати на випереджувальні або очікувані результати, тобто дати спеціалісту-програмісту більш повний опис проблеми, необхідної для розроблення адекватної та ефективної проблеми розв'язання задачі [2; 8].

Таким чином, у межах вищезапропонованих критеріїв комп'ютерної грамотності науково-педагогічних працівників, згідно з класифікацією Д. Нормана, можна виокремити перші два критерії.

Уміння грамотно інтерпретувати результат розв'язання практичних задач із застосуванням ПК та використовувати ці результати у практичній діяльності – одне з важливих завдань загальної комп'ютерної грамотності науково-педагогічних працівників.

Таким чином, зазначимо, що однією з умов комп'ютеризації навчання є психологічна готовність науково-педагогічних працівників до використання комп'ютерів. Як підтверджує досвід, це залежить від рівня їхньої комп'ютерної грамотності. Тому забезпечення першого рівня комп'ютерної грамотності науково-педагогічних працівників є необхідною умовою широкого використання комп'ютерів у навчальному процесі.

Окрім того, комп'ютерна грамотність є необхідною умовою забезпечення міждисциплінарних зв'язків між навчальною дисципліною «Інформатика і комп'ютерна техніка» та іншими, що створюють передумови, які спонукають до творчості, підтримують інтерес студентів до навчання.

Використані літературні джерела

1. *Беспалько В. П.* Слагаемые педагогической технологии [Текст] / В. П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 345 с.
2. *Бочкин А. И.* Методика преподавания информатики [Текст] / А. И. Бочкин. – Мн. : Высш.шк., 1998. – 431 с.
3. *Борисова Е.* Качество образования и место высшей школы в обществе [Текст] / Е. Борисова // Альма-матер, 2003. – № 11. – С. 7–13.
4. *Дараган Т. П.* Ключові проблеми інформатизації освіти [Текст] / Т. П. Дараган // Проблеми освіти, 2002. – № 27. – С. 123–132.
5. Національна доктрина розвитку освіти України в XXI столітті [Текст] // Освіта. – 2001 (11–18 липня). – С. 2–6.
6. Основы компьютерной грамотности [Текст] / Е. И. Машбиц, Л. П. Бабенко, Л. В. Верник и др. ; под ред. А. А. Стогния и др. – К. : Вища шк., 1988. – 215 с.
7. *Паламарчук В.* Інновації в сучасній освіті [Текст] / В. Паламарчук // Завуч. – 2006. – № 10. – С. 1–3.
8. Педагогічні технології [Текст] / О. С. Падалка, А. С. Нісімчук, І. О. Смолюк, О. Т. Шпак. – К. : Українська енциклопедія імені М. П. Бажана. – 1995. – 353 с.
9. *Селевко Г. К.* Современные образовательные технологии [Текст] / Г. К. Селевко. – М. : Народное образование, 1998. – 255 с.
10. *Тангян С. А.* Грамотность в компьютерный век [Текст] / С. А. Тангян // Педагогика, 1995. – № 1. – С. 3–7.

Bibliography

1. *Bespalko V. P.* Slahaemye pedahohycheskoj tekhnolohyy [Tekst] / V. P. Bespalko. – M. : Pedahohyka, 1989. – 345 s.
2. *Bochkyn A. Y.* Metodyka prepodavanyia ynformatyky [Tekst] / A. Y. Bochkyn. – Mn. : Vyssh.shk., 1998. – 431 s.

3. *Borysova E.* Kachestvo obrazovaniya y mesto vysshei shkoly v obshchestve [Tekst] / E. Borysova // Alma-mater, 2003. – № 11. – S. 7–13.
4. *Darahan T. P.* Kliuchovi problemy informatyzatsii osvity [Tekst] / T. P. Darahan // Problemy osvity, 2002. – № 27. – S. 123–132.
5. Natsionalna doktryna rozvytku osvity Ukrainy v KhKhI stolitti [Tekst] // Osvita. – 2001 (11–18 lypnia). – S. 2–6.
6. Osnovy kompiuternoi hramotnosti [Tekst] / E. Y. Mashbyts, L. P. Babenko, L. V. Vernyk y dr. ; pod red. A. A. Stohnya y dr. – K. : Vyshcha shk., 1988. – 215 s.
7. *Palamarchuk V.* Innovatsii v suchasni osviti [Tekst] / V. Palamarchuk // Zavuch. – 2006. – № 10. – S. 1–3.
8. Pedahohichni tekhnolohii [Tekst] / O. S. Padalka, A. S. Nisimchuk, I. O. Smoliuk, O. T. Shpak. – K. : Ukrainska entsyklopediia imeni M. P. Bazhana. – 1995. – 353 s.
9. *Selevko H. K.* Sovremennye obrazovatelnye tekhnolohyy [Tekst] / H. K. Selevko. – M. : Narodnoe obrazovanye, 1998. – 255 s.
10. *Tanhian S. A.* Hramotnost v kompiuternyi vek [Tekst] / S. A. Tanhian // Pedahohyka, 1995. – № 1. – S. 3–7.